

#bodidirekten

@direktni: Adam, Aljoša, Andrej, Damir, Daniel, Erika, Franz, Gabriel, Giada, Ines, Jakob, Johanna, Julijan, Martin, Nicolò, Sanja, Svetlana, Veronica, Emil in Nicole

petek, 21. januarja 2022 | št. 17 | leto IV

Inflacija: kako denar skrivoma leti iz žepov

V tem obdobju se veliko govori o inflaciji. Cene dobrin rastejo: samo preteklega decembra se je inflacija zvišala za 0,4 % in zrasla na 3,9 % letno, 4 % več kot leto prej. Skratka 100 lanskih evrov je danes vrednih 96. Radi bi razumeli mnenje naših bralcev o tej temi, zato smo jim pripravili anketo na Instagramu. Odkrili smo, da se od 99 glasov 74 anketirancev strinja, da so se cene vsakdanjih dobrin povišale. Odgovor je seveda pravičen, a zakaj?

KAJ JE INFLACIJA?

Po definiciji ekonomista L. Von Misesa je v ekonomiji inflacija rast denarnega toka, ki pripelje do zvišanja cen izdelkov in storitev v določenem časovnem obdobju. Rast cen izražamo v odstotkih, ki predstavljajo, koliko manj dobrin lahko kupimo z določeno valuto. To imenujemo »kupna moč« denarja. Inflacija torej povzroča izgubo vrednosti valut, ki se skozi čas razvrednotijo. Ko inflacija raste hitreje od 50 % na leto, nastopi fenomen t. i. hiperinflacije. Ko je inflacija zelo visoka, se pojavi izredna revščina, saj ljudje nimajo dovolj denarja, da bi si privoščili niti osnovne dobrine.

KAKO NASTANE INFLACIJA?

Inflacija je monetarni fenomen, ki je povsem odvisen od odločitev državnih centralnih bank. Centralne banke, da bi pospešile ekonomijo, arbitrarno določajo obrestne mere oziroma stroške izposoje denarja. Čim nižje so obrestne mere, tem manj stane odplačevanje dolgov. Več ljudi si bo torej izposojalo denar. Centralne banke to omogočajo z ustvarjanjem novega denarja. Ker se količina denarja v ekonomiji povečuje, se posledično zvišuje tudi inflacija. Da bi začasno zaustavili ekonomski propad, ki naj bi ga povzročile politike za zajezitev pandemije, so v tem obdobju centralne banke pospešile tiskanje denarja kot nikoli prej.

Po statistikah FED-a je od januarja 2020 do novembra 2021 vsota vseh obstoječih dolarjev (tj. valuta, na kateri temelji globalna ekonomija) zrasla od 15,4 na več kot 21 bilijonov. To pomeni, da je bila več kot četrtina vseh dolarjev natisnjena v tem obdobju. Natisnjeno je bilo torej več denarja, kolikor ga je krožilo v 200 letih ameriške zgodovine. Neizogibno je, da ima tako prekomerno ustvarjanje denarja velike posledice na inflacijo. A če bi centralne banke zvišale obrestne mere in upočasnile tiskanje denarja (torej tudi inflacijo), bi to pomenilo, da morajo dolžniki plačati veliko več obresti. Da bi dolžniki pridobili ta denar, bi bili primorani prodati svoje investicije. To bi povzročilo recesijo oz. upadanje gospodarstva. Politike držav in centralnih bank so svetovno ekonomijo pripeljale do dveh težavnih izbir oziroma poti: visoka inflacija, ki smo jo še le začeli čutiti, ali pa recesija.

ZGODOVINA INFLACIJE

Prve primere inflacije imamo že v antičnih civilizacijah. Če se res zgodovina ponavlja, se to dogaja tudi z obdobji inflacije; sprememba v cenah izdelkov

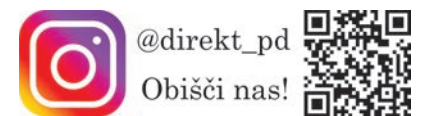
ni nič novega. Vsi smo že slišali o časih, ko je sladoled stal le nekaj lir in je imel tudi skromen delavec dovolj denarja za dostojno življenje. Danes pa kepica sladoleda stane tudi evro in pol, ne več nekaj lir. 3 dolarji leta 1900 so bili vredni kot 100 današnjih. Kaj pa se je spremenilo?

Da bi odgovorili na to vprašanje, moramo pogledati ekonomsko zgodovino prejšnjega stoletja. Večina ne ve, da smo v zadnjem stoletju izgubili nadzor nad vrednostjo denarja. Nekdaj je bilo res, da je bila vrednost bankovca oziroma državnega denarja odvisna od cene zlata, in to preko sistema »zlatega standarda«. To je pomenilo, da je denar imel objektivno vrednost, ki je niso mogli spremiti državni uradniki s tiskanjem dodatnih valut. Skratka denarnega toka ni bilo mogoče manipulirati; če je hotela država več denarja za vlaganje v vojno ali kak drug projekt, je prej morala povišati davke ali državni dolg. Nobena od teh izbir ni priljubljena in ljudje se nikoli ne zavzemajo zanj.

Po letu 1973 pa, ko je Nixon dokončno odpravil zlati standard, se je pojavila tretja možnost. Danes vrednost denarja ni več vezana na ceno zlata. Če ga država potrebuje, je dovolj, da ga centralna banka tiska v večji količini.

KAKO LAHKO ŠČITIMO NAŠE FINANCE PRED INFLACIJO?

Inflacija je skrit davek, ki ga državni uradniki naložijo ljudstvu, ko potrebujejo naš denar. Če državno valuto hraniš v banki ali tudi pod posteljo, ti bo ta skrili davek odvzel precejšen del. Zaradi tega veliko ljudi v obdobjih visoke inflacije (kot je tisto, ki nas čaka) investira čim več premoženja v dobrine, ki niso podrejene inflaciji in katerih cene se bodo v takih časih najverjetneje povišale. Nekateri primeri takih dobrin so: zlato, srebro in kriptovalute.

- primorski_pd: In torej mi o čem smo pisali ves teden??
- direkt_pd: Kar se mene tiče, Primorski izhaja samo ob petkih!
- silvio_ilcavaliere: Ma?? Od kdaj se svet ne vrti okoli mene?
- italijanireal: Od zadnje fešte bunga bunga!
- robertametsola: C'è un nuovo sceriffo in città.
- emmanuelmacron.fr: Točno tako!
- jjanša_gov: Ma? In če si držim jaz ključe EU?
- slovenskalevica: Neeeee, ključki so le socialni konstrukt, ne pa fizični ključki. Ne deluje tako! AAAAA ...
- slovenskirokomet: Porazno. Vidi se, da razpadamo.
- slovenskalevica: *tudi sama razpada*
- otočjetonga: *** *****
- bobnar_gaba: Tu - dum, tšššš

Komu bo Mattarella prepustil mesto?

Letos se 3. februarja izteče mandat predsedniku italijanske republike Sergiu Mattarelli, ki je že izjavil, da se ne bo potegoval za podaljšanje mandata. Potrebne so torej nove volitve, ki bodo potekale od 24. januarja, na katerih upamo, da ne bo večjih težav zaradi covida in posledičnih karanten, zato bodo volitve potekale v čim bolj varnih okoliščinah. Nekaj volivcev manj se bo morda udeležilo glasovanja. Ko bi bili vsi navzoči, bi za predsednika svoj glas oddalo 1009 volivcev, ki jih sestavlja 321 senatorjev (med temi so tudi dosmrtni), 630 poslancev in 58 deželnih delegatov. Prispelo je nekaj neuradnih kandidatov, kot je npr. kandidatura Silvia Berlusconi, nekdanjega predsednika italijanske vlade. Čeprav ga podpirajo desničarske stranke, bo treba še razbrati, kdo bi lahko bili zvesti sledilci, ki ga bodo volili. Nekateri so prepričani, da bi bila Berlusconijeva vrnitev dobra stvar, drugi pa so proti njegovi izvolitvi. Nedvomno je omenjanje Berlusconi marsikoga vznemirilo. Drugi

pomemben kandidat, ki je že približno leto dni sicer predsednik vlade, je Mario Draghi. Če bi bil izvoljen za predsednika republike, bi moral zapustiti mesto na vladi in to bi povzročilo velike težave, kot je npr. možnost, da bi trenutna vlada padla, zato je možno, da bi morali volitve preložiti oziroma anticipirati. Pomemben podpornik Draghija je Matteo Renzi, ki je prepričan, da Berlusconi ne bo uspel. Med ženskimi kandidati najdemo: ministrico za pravosodje Draghijeve vlade Marto Cartabio, predsednico senata Mario Elisabetto Castellati in priljubljeno Berlusconijevo figuro Letizio Moratti. Minister za kulturo Dario Franceschini bi lahko bil le eden izmed kandidatov s podporo levosredinskih strank. Pozornost je pritegnil tudi Paolo Gentiloni, aktualni evropski komisar, ki naj bi ugledno predstavljal državo. Vsekakor se je nekaj morebitnih kandidatov izpostavilo, nekaj je novih, nekaj bolj znanih. Država potrebuje solidnega predsednika, a obenem takšnega, ki se bo znal prilagajati hitro spreminjajočim se časom.